

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Елена Тарашева,
Департамент Чужди езици и култури,
Нов Български университет

за дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен
“доктор“ в област 2. Хуманитарни науки по професионално направление

2.1. Филология,
докторска програма Английски език

Автор на дисертационния труд: Христина Фотис Терзопулос, редовен докторант в катедрата по Романистика и германистика на Филологическия факултет, на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград

Тема на дисертационния труд: Article usage in English and modern Greek and an Analysis of errors committed by Greek learners of English as a foreign language (Членуването в английския и новогръцкия език и анализ на грешките на гърци, изучаващи английски език като чужд)

1. Данни за авторката на дисертационния труд и за докторантурата

Христина Фотис Терзопулос е зачислена като редовен докторант със заповед на ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ № РД 16/09.01.2017 г. със срок на обучение от три години, променяна през 2020 за удължаване на срока на работата до 2021 и през 2020 – за смяна на научния ръководител. Отчислена е с право на защита със заповед на ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ № РД 69/18.01.2021 г.

Според предоставената документация, изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“ са спазени.

2. Данни за дисертационния труд и за автореферата

2.1. *Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.*

Авторката анализира проблема за грешките на изучаващи английски език гърци при употребата на членни форми. Работата е основана на контрастивен анализ на езикови структури. Съпоставят се членовете в английски и гръцки език. Експериментално изследване показва какви грешки допускат три групи изучаващи езика в тестове за избор и коригиране на членувани форми в изречения на

английски език. Статистически анализ показва какви типове грешки са най-честотни при изпълняване на упражненията.

Резултатите от дисертационния труд, както и други изследвания, цитирани в него, сочат, че употребата на членни форми е сред най-често срещаните грешки при изучаващите английски език. Следователно докторантката разглежда значим проблем, чието разрешение може да допринесе за подобряване на преподаването на чуждия език.

Описанието на членните форми в английски език е подробно и старателно извършено. Започва се от теоретични модели – на Ръсел, Стросън, Честърман, Лайънс, Хокинс, Кристоферсън и други (цитирани в дисертацията), във връзка с определеност, референтност, структуриране на референтното пространство и други категории от философията и логиката на езика. Оперативната съпоставка се основава на практическите граматика на Мърфи, Хюсън и най-често – на Куърк (*ibid.*). Доколкото става въпрос за преподаване на английски език като чужд, вероятно изборът на практическа граматика е основателен. Читателят на тезата обаче се пита каква е връзката между философските категории и практическите правила за членуване.

Описанието на членните форми в гръцки отново има характера на практическа граматика. Някои от примерите са на докторантката, което води до въпроси за представителността. Личи дидактична насоченост към обучаване как да се използва членуването и по-малко – към теоретично описание на понятия като структуриране на референтното множество (Ръсел), референтна и атрибутивна прагматика (Стросън), определеност в рамките на предикацията (Кристоферсън) и т.н.

Описанията на системата за членуване в двата езика се интегрират в таблица, където изречения на английски са преведени на гръцки – вероятно от докторантката. Хипотезите на изследването не произтичат от съпоставката къде формите и употребата са близки или сходни и къде се различават в двата езика, което би било изходна база за анализ на междинния език на изучаващите при анализ на грешките.

Както правилно цитира докторантката, съвпадението на форми в двата езика на практика не означава, че грешките при изучаващите ще са по-малко в тази сфера. Затова се налага анализ на езикова продукция, за да се проследи как се развива усвояването на формата в междинния език на обучаемите. На практика обаче докторантката не работи с език, генериран от изучаващите. Вместо това предлага граматически тестове, в които трябва да се избере вярна членна форма или да се идентифицира и коригира неправилна употреба. Добре е, че е представен анализ на това какви функционални типове се грешат, но подробно описание на тестовете би направило ясно какви страни на междинния език се търсят в задачите. Според Селинкър (1972¹), междинният език може да се изследва единствено от непосредствено генерирана реч, а не от отговори на стимули в класната стая и тестови задачи.

Авторефератът представлява избирателен превод на дисертацията на български език. Все пак са формулирани приноси на дисертацията и са открити основните моменти в дисертацията, с което се изпълнява целта на жанра.

Приложени са три статии по темата, които докторантката е публикувала в процеса на работата си по дисертационния труд. Те представляват междинен анализ на резултатите от експеримента, приложен в дисертационното изследване.

2.2. Точно формулирани цели и задачи на дисертацията.

Целта на изследването, формулирана в увода е да се установи какви грешки допускат гърци, изучаващи английски език при членуването в езика-цел. Добавена е и втора цел – да се търси дали грешките се дължат на трансфер от родния език. Тази цел остава по-неубедително разработена, главно поради слабости на аналитичния модел.

Формулирани са четири хипотези относно това къде грешат гърците при употреба на английските членове. Хипотезите са изведени преди анализа на съответните езикови системи и не става ясно каква е основата за тези формулировки. В изводите от статистическата информация за грешки в тестовете се добавя анализ на функционалната употреба на членните форми, но много малка част от това влиза във финалните изводи.

На лице е огледална структура на цели, хипотези и изпълнението им в процеса на работата. Това обаче не личи в структурните части на дисертацията. Целите се намират в увода. Главата, наречена Методология описва контрастивния анализ и анализа на грешките изобщо, без да става ясно какви конкретни задачи се изпълняват в дисертацията и в каква последователност се прилагат. Главата „Анализ на данните“ възниква преди да се спомене какви данни са събрани, от кого, с какъв инструмент и за какви цели. Допускаме, че това е непознаване на академичния жанр, а не дефект в цялостната организация на работата.

2.3. Доказателства, че дисертационният труд е разработен самостоятелно

Въпреки посочените слабости, докторантката е провела експериментите съвестно. Осигурила е голям брой участници в експеримента си. Ползвала е успешно пакет за статистически анализ на данните.

2.4. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература.

Прегледът на литературата е представен в две части: литература за контрастивния анализ и усвояване на членните форми от изучаващи езика. Макар теорията за съпоставки между езиковите форми и проследяване на това как се развиват в междинния език на изучаващи да принадлежи на миналия век, днес личи съживен интерес към нея във връзка с необходимостта новите имигранти да усвоят езика на обществата, които ги приемат. Докторантката е проследила точно работите на Селинкър, Немзер, Кордър и Ладо. Вижда се, че за контрастивен анализ се цитира и Карл Джеймс, но е желателно да се посочи, че той не работи в същото направление като останалите.

Личи съществен пропуск на българския принос към контрастивистиката – проектът на професор Андрей Данчев, който създаде свой аналитичен инструментариум, приложен от голям брой изследователи и доведе до значими резултати. Съпоставката е между български и английски език, но методологията на преводните ветрила получи признание в международната общност, както и мотивирана научна валидност.

2. 5.   Коректност при цитирането на представителен брой автори.

Цитирането следва утвърдените модели на академичните текстове. Личи, че работата е преживяла много редакции, тъй като освен списъка на цитирани източници в края, има и бележки под черта. Не е ясно кои източници се извеждат в края и кои – под линия. Често се срещат и непреки цитирания – през други текстове. Това беше допустимо в един затворен свят, където нямаше достъп до много научни трудове. Сега е добре да се четат оригиналите и цитирането да става именно от там.

3. Описание на приносите:

Докторантката посочва като първи принос на работата си съпоставителната таблица на членната система в гръцки и английски език. Според нея, таблицата има практическа стойност, в допълнение към теоретичното обобщение на езиковите описания. Доколкото изложението е на ниво практическа граматика, напълно потвърждавам приложимостта на този принос. Не съм убедена обаче, че работата с неизвестно как конструирани тестове води до валидни заключения относно междинния език на обучаемите.

Дисертационният труд показва, че кандидатката притежава задълбочени теоретични знания в областта на граматиката. Доколкото докторантурата е начална стъпка в самостоятелните научни изследвания, може да се каже, че се демонстрира сериозен и съвестен опит да се състави аналитичен механизъм, да се съберат данни и да се обработят. Особено позитивен е опитът за използване на статистически софтуерен продукт. Данните могат да имат голяма значимост за съставяне на тестове за проверка на езиковото ниво на изучаващи.

4. Заключение

Христина Терзопулос е прочела сериозен обем от научна литература по езикознание, практическа граматика, преподаване на чужди езици, съпоставителен анализ. Направила е съвестен опит да обобщи и представи прочетеното в рамките на научен труд, като в общи линии е спазила изискванията на академичния жанр. Постарала се е да създаде научен механизъм за разрешаване на установен от нея практически проблем – грешки при членуването от изучаващи английски език. Съвестно и последователно е провела изследването си. Резултатите са обобщени на основата на теоретичната рамка на изследването. Предлагам да и се присъди образователната и научна степен „доктор“.

С уважение: *Е.Тарашева*

Елена Тарашева

ⁱ Selinker, L. (1972). Interlanguage. *International Review of Applied Linguistics*, 10, 209– 31.